

Statsråd Sigbjørn Johnsen
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Vår ref. SV

Oslo, 15. februar 2013

Diabetesforbundets krav til statsbudsjettet for 2014

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for folk som har diabetes og andre som er interessert i diabetes. Forbundet ble stiftet i 1948 og har nå 40.000 medlemmer, 19 fylkeslag og 138 lokalforeninger.

Diabetesforbundet arbeider for å opplyse, utdanne og kvalifisere personer med diabetes og samfunnet rundt. Ved å sørge for at diabetes er på samfunnets dagsorden kan vi bidra til økt mestring, et godt liv med diabetes – og en framtid uten.

Her følger Diabetesforbundets krav til statsbudsjettet for 2014.

Sunn skatteveksling

Ikke-smittsomme sykdommer er en stor og økende utfordring for helsen til den norske befolkning. For å møte denne utfordringen er det spesielt viktig å fremme tiltak som kan bidra til sunnere levevaner og til å redusere sosial ulikhet i helse. Strukturelle og prispolitiske tiltak er viktige virkemidler i dette arbeidet.

I 2011 skrev Norge under på FN-erklæringen om bekjempelse av ikke-smittsomme sykdommer (NCDs). I dette lå en forpliktelse om å følge opp utfordringene knyttet til hjerte- og karsykdommer, kreft, kroniske luftveissykdommer og diabetes, samt deres største risikofaktorer; tobakksbruk, misbruk av alkohol, usunt kosthold og fysisk inaktivitet. Alle FN-landene erkjente at man må jobbe i mange sektorer, ikke bare i helsesektoren, for å bekjempe den dramatiske økningen i ikke-smittsomme sykdommer. Sunn skatteveksling som å øke avgiftene på usunne produkter og redusere tilsvarende på sunne matvarer vil dreie forbruket i en sunnere retning. Det må også legges til rette for muligheten til å drive med fysisk aktivitet i skole, arbeidsliv og fritid.

Forskning viser at det er økende sosiale helseforskjeller i Norge og en tilsvarende sosial skjevhet i kostholdsvaner. Usunt kosthold bidrar i stor grad til sykdom og sentrale utfordringer er for høyt inntak av salt, sukkerholdige leskedrikker og mettett fett. Forbruket på sunne og usunne matvarer er prissensitivt og det er generelt grupper med lav sosioøkonomisk status som påvirkes mest av dette. En aktiv prispolitikk vil dermed kunne bidra til et sunnere kosthold og en bedre folkehelse i tillegg til en utjevning av sosial forskjeller i kosthold.

Diabetesforbundet ber regjeringen:

- Øke avgiftene på sukker, sjokolade- og sukkervarer samt alkoholfrie drikkevarer med tilsatt sukker.
- Fjerne merverdiavgiften på frukt og grønt.
- Fjerne merverdiavgiften på varer med nøkkelhullsmerke.
- Utvide ordningen med gratis frukt og grønnsaker til å gjelde alle elever i hele grunnskolen.
- Innføre en ordning hvor fysisk aktivitet som dekkes av arbeidsgiver verken er skattepliktig for arbeidstaker eller avgiftspliktig for arbeidsgiver.

Utfasing av særfradrag for store helseutgifter

Stortinget vedtok i forbindelse med statsbudsjettet 2012 å fase ut særfradraget for store sykdomsutgifter over en periode på 3 år.

Diabetesforbundet har tidligere påpekt store svakheter ved særfradragsordningen og tatt til orde for en endring. Det er flere ulemper ved ordningen blant annet at regelverket åpner for ulik praksis og forskjellsbehandling, den er krevende å forvalte og komplisert å sette seg inn i. Videre har ordningen en skjev sosial profil ved at det bare er de med skattbar inntekt som kan benytte seg av den, og det er skatteyttere med høyest inntekt som får mest i særfradrag.

Mange mennesker som lever med en kronisk sykdom eller funksjonshemming har store sykdomsutgifter. For disse var særfradragsordningen en sikkerhetsventil fordi den fanget opp brukere med sammensatte utgifter som ikke ivaretas fullt ut gjennom dagens støtteordninger på helse- og sosialområdet. Ved å fjerne særfradragsordningen tar man fra mange en viktig kompensasjon for sykdomsutgifter.

Diabetesforbundets hovedkrav til en endring eller omlegging av særfradragsordningen har hele tiden vært at de gruppene som får kompensasjon for sykdomsutgifter gjennom særfradraget må få tilsvarende kompensasjon gjennom alternative støtteordninger. Diabetesforbundet er positive til at regjeringen viser vilje til å benytte de midlene som frigjøres ved utfasing av særfradragsordningen til andre kompensasjonsformål. Vi er imidlertid kritiske til at regjeringen ikke kommer med en helhetlig plan for hva som skal erstatte særfradragsordningen. Diabetesforbundet mener derfor at endringene som nå gjøres må evalueres og følges opp, for å få kunnskap om hvilke konsekvenser dette får for brukerne. Det må vurderes hvilken betydning bortfallet av særfradraget får for den enkeltes situasjon.

Diabetesforbundet ber Finansdepartementet om å dokumentere konsekvensene omleggingen av særfradragsordningen har for brukerne gjennomgående i hele utfasingsprosessen.

Diabetesforbundets informasjonsvirksomhet

I budsjettet for 2012 ble utgifter til tannbehandling, bolig og transport tatt ut av særfradragsordningen. Av de frigjorte midlene ble det bevilget midler til Diabetesforbundets arbeid med motivasjonsgrupper og å oppdage diabetes tidlig. I budsjettet for 2013 ble det bevilget ytterligere midler til informasjonsvirksomhet i regi av Diabetesforbundet.

Diabetesforbundet jobber for å forebygge diabetes, bedre livskvaliteten til de som har diabetes og for en fremtid uten diabetes. Diabetesforbundet har mange budskap som skal formidles til ulike målgrupper. Informasjonstiltak må ta utgangspunkt i og være tilpasset de ulike gruppene for å være mest mulig treffsikre. Vi har en rekke informasjonskanaler som vi bruker for å sikre god og oppdatert informasjon. Disse inkluderer bladet Diabetes, nettsiden www.diabetes.no, profiler i ulike sosiale medier, brosjyrer og faktaark på ulike språk, presentasjoner og foredrag som publiseres på nett og kurs og konferanser vi arrangerer for ulike målgrupper.

Diabetesforbundets informasjonsvirksomhet er sentralt i arbeidet med både forebygging av diabetes, å nå de som er udiagnostiserte og bidra til økt mestring for de som har diabetes. Forskning viser at regelmessig fysisk aktivitet og et sunt kosthold kan bidra til å forebygge diabetes type 2. Diabetesforbundet jobber med å formidle kunnskap om kost og mosjon både til befolkningen generelt, men særlig til de som er i risiko for å utvikle diabetes. Markedsføring av motivasjonsgrupper er et eksempel på et slikt tiltak. Det er en stor utfordring å nå de som har diabetes uten å vite det. Markedsføring av Diabetesrisikotesten er et tiltak for å fange opp flere udiagnostiserte. Gjennom denne testen kan man få vite om man er i faresonen for diabetes og i tillegg få informasjon om typiske symptomer knyttet til diabetes type 2.

Diabetesforbundet jobber for at personer med diabetes skal ha like rettigheter og muligheter som personer som ikke har en kronisk sykdom. Mange opplever at sykdommen skaper hindringer for dem i forhold til utdanning og yrkesliv, noe som bryter med Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Diabetesforbundet arbeider for at alle med diabetes skal kjenne sine rettigheter og muligheter. Vi formidler informasjon om dette gjennom brosjyrer, faktaark, Diabeteslinjen og nettsiden.

Diabetesforbundet ber Finansdepartementet videreføre 2,5 mill. kr til Diabetesforbundets arbeid med motivasjonsgrupper og å oppdage diabetes tidlig, samt 2,5 mill. kr til Diabetesforbundets informasjonsarbeid.

Grunn- og hjelpestønad

Regjeringen redegjør i budsjettforslaget for 2012 at de ulike departementene i forbindelse med utfasingen av dagens ordning med særfradrag for store sykdomsutgifter skal:

“...vurdere om det er mulig å gjøre enkelte endringer på stønadsområdet” (Prop. 1 LS, s 123).

Diabetesforbundet har i sammenheng med endringene i særfradragsordningen argumentert for at inngangsvilkårene til grunnstønaden må endres. Diabetesforbundet mener det vil bli nødvendig å vurdere om grunnstønaden må gjøres bredere for å kompensere for kostnader brukere har hatt og

som de tidligere fikk kompensert for gjennom særfradragsordningen og for å inkludere brukere som ikke kvalifiserte til særfradragsordningen på grunn av for lav skattepliktig inntekt.

Diabetesforbundet, på lik linje med FFO, ber om at grunnstønaden utvides for kostnader til store sykdomsutgifter, slik at de som tidligere ikke ble omfattet av særfradragsordningen, nå kan få en skjerming for deler av disse utgiftene gjennom grunnstønadsordningen.

Fjerning av kostnader ved fornying av førerkort.

Alle personer med diabetes som behandles med medisiner må fornye førerkortet sitt hvert femte år. Ved fornying av førerkortet kreves en legeattest.

Diabetesforbundet ber om at kostnader ved fornying av førerkortet fjernes. Dette dreier seg om utgifter til legeattest og avgift hos biltilsynet. Utgifter til legeattest kan også innlemmes i egenandelsordningen tak 1.

Diabetesforbundet er medlem av Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og støtter deres krav til statsbudsjettet 2014.

Vi ber om at våre innspill tas hensyn til i departementets arbeid med statsbudsjettet for 2014. Ønsker dere ytterligere informasjon bes dere ta kontakt med rådgiver Stine Vedvik på e-post: stine.vedvik@diabetes.no eller telefon: 952 87 257.

Med vennlig hilsen

diabetesforbundet

Nina Skille
forbundsleder

Bjørnar Allgot
generalsekretær